

Taflen Ffeithiau Llinell Faethu Cymru: Ffarwelio â phlant a phobl ifanc

Rhagymadrodd

Mae ffarwelio yn rhywbeth y mae pob gofalwr maeth yn gorfod ei wynebu ar ryw adeg yn eu gyrfa faethu. Byddwch yn profi ystod o emosiynau. Efallai tristwch o'u gweld yn mynd, yn gymysg â'r pler o'u gweld yn symud ymlaen yn eu bywyd.

Cred Y Rhwydwaith Maethu bod yn rhaid cynorthwyo gofalwyr maeth a phobl ifanc i ddatblygu clymau cadarnhaol a chryfion, a'u hannog a'u galluogi i gadw cysylltiad pan na fyddant yn byw gyda'i gilydd mwyach. I gael mwy o wybodaeth, gweler ymgyrch Cadw Cysylltiad (Keep Connected) Y Rhwydwaith Maethu: thefosteringnetwork.org.uk/keep-connected

Os cynllunnir pontio yn iawn, mae plant nid yn unig yn dangos ymddygiad llai trawmatig, ond maent hefyd yn teimlo'n fwy hyderus i ddatblygu ymlyniadau cadarn â'u teuluoedd newydd.

Mae'r daflen ffeithiau hon yn edrych ar arferion da a'r effaith emosiynol arnoch chi a'ch teulu.

Symud ymlaen

Mae yna lawer o gwestiynau pam y bydd plentyn neu berson ifanc yn gadael eich cartref. Efallai'i fod yn oedolyn ifanc yn symud i annibyniaeth, plentyn yn dychwelyd at ei deulu biolegol neu'n symud ymlaen i gartref maeth arall neu at fabwysiadwyr.

Weithiau, fe fydd plentyn yn symud ymlaen oherwydd nad yw pethau'n gweithio'n dda o gwbl. Mae ar ofalwyr maeth angen derbyn bod yna adegau pan na allant ddarparu'r gofal y mae ar blentyn ei angen. Nid yw hyn yn golygu eich bod wedi methu, dim ond bod sgiliau rhywun arall efallai'n fwy addas i helpu'r plentyn hwnnw.

Mae newid yn anodd i blant a phobl ifanc. Mae symud yn amser o gynnwrf ac ansicrwydd. Mae gwneud unrhyw bontio mor llyfn â phosibl er lles y plentyn neu'r person ifanc, yn awr ac yn y dyfodol. Dylai'r plentyn deimlo y gofalir amdano a'i fod yn cael ei werthfawrogi, a bydd hynny'n parhau gyda nhw lle bynnag yr ânt.

Mae'n bwysig i ofalwyr maeth adael i'w gweithiwr cymdeithasol goruchwyliol a gweithiwr cymdeithasol y plentyn wybod cyn gynted â'u bod yn teimlo nad ydynt yn gallu darparu'r gofal y mae ar y plentyn ei angen, gan y gellir canfod cymorth a allai helpu.

Mae'n ddefnyddiol sicrhau bod pawb yn deall eich pryderon, er enghraifft, gweithiwr cymdeithasol goruchwyliol, swyddog adolygu annibynnol a gweithiwr cymdeithasol y plentyn.

Bydd ar ofalwyr maeth angen edrych pa gytundeb sydd ganddynt â'u hasiantaeth faethu ynglŷn â'r hyn a ddisgwylir ganddynt o ran rhoi rhybudd i derfynu'r lleoliad.

Paratoi i ffarwelio

Nid oes yna ganllawiau penodol yn y rheoliadau a'r safonau i helpu plentyn i symud ymlaen. Dyma rai canllawiau ar gyfer arferion da:

- Mae'n rhaid cynnal adolygiad statudol cyn terfynu lleoliad ar gyfer plentyn sy'n derbyn gofal. (Cod Ymarfer, Cod Ymarfer 6 o newid lleoliad Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014.)
- Dilynwch y cynllun y cytunwyd arno. Dylid ymgynghori â chi a'r plentyn. Os na wneir hynny, neu os oes rhywbeth yn aneglur, cysylltwch â'r gweithiwr cymdeithasol neu â'ch gweithiwr cymdeithasol goruchwyliol.
- Cynhwyswch y plentyn neu'r person ifanc. Gadewch iddynt wybod beth sydd am ddigwydd. Sicrhewch eu bod yn deall pam y maent yn symud.
- Gwnewch le i'r plentyn siarad â chi am ei deimladau.
- Mae dilyniant yn bwysig. Trosglwyddwch wybodaeth i'r gofalwyr newydd, yn cynnwys y teulu biolegol os ânt adref, fel cofnodion iechyd y plentyn, adroddiadau a chyraeddiadau yn yr ysgol, eu cyfrifon cynilo, ac yn y blaen. Ysgrifennwch rywbeth am y pethau y maent yn eu hoffi ac yn eu casáu, hefyd.
- Defnyddiwch ffyrdd sy'n briodol i oed a dealltwriaeth y plentyn i helpu'r plentyn i ddeall yr hyn sy'n digwydd, megis tynnu lluniau, llenwi llyfr lloffion, ac yn enwedig storïau plant a ysgrifennwyd.
- Anogwch y plentyn i ddweud wrth y gofalwr newydd amdano ei hun – ei hoff bethau / ei gasbethau / hoff fwyd / rhaglenni teledu / gemau cyfrifiadurol, ac yn y blaen.
- Mae gwaith stori bywyd yn helpu'r plentyn neu'r person ifanc i ddeall ei hunaniaeth a'i fywyd yn well, ac felly'n ei wneud yn gryfach ar gyfer y dyfodol.
- Byddwch yn eglur pwy sydd am fynd â'r plentyn neu'r person ifanc i'w gartref newydd. Nid oes yna reol benodedig ar gyfer hyn. At ei gilydd, y peth gorau yw dweud 'ffarwél' o'ch cartref a bod gweithiwr cymdeithasol y plentyn yn mynd ag ef/hi. Os yr ateb i'r cwestiwn, 'Beth yw'r gorau i'r plentyn?' yw eich bod yn gwneud hynny, ystyriwch hyn, ond peidiwch â theimlo dan bwysau i wneud y symudiad, dim ond oherwydd nad yw'n gyfleus i neb arall.

Symudiad da

Cynhwyswch y plentyn neu'r person ifanc i fod yn barod ar gyfer ei symudiad. Paci'wch gyda'ch gilydd a dewiswch gyda'ch gilydd yr hyn y byddant yn mynd â nhw a'r hyn y byddant yn ei wisgo ar y diwrnod.

Paci'wch eu heiddo mewn siwtcesys a 'phaciau popeth' cryfion sydd ganddynt. Gwnewch drefniadau ar gyfer eitemau mwy o faint, fel beiciau – fe wna'ch gwasanaeth maethu helpu. Anogwch y plentyn neu'r person ifanc i fynd â phopeth y mae arno'i eisiau. Peidiwch â thafu ymaith deganau neu ddillad sy'n rhy ifanc iddynt heb feddwl yn ofalus. Mae yna berygl y gwnewch daflu ymaith eu gorffennol.

Cynhwyswch eu blwch cof, ffotograffau, cofarwyddion. Copi'wch ffotograffau digidol ar gof bach. Gwnewch gopi'au ar gyfer eich albwm teuluol.

Galluogwch y plentyn neu'r person ifanc i ddweud 'ffarwél' yn iawn wrth ei gyfeillion, ei ysgol, ei glybiau ac wrth eich teulu. Trafodwch beth maent yn mynd i'w ddweud, efallai rhowch ffurf o eiriau iddynt egluro os nad ydynt yn sicr. Efallai y byddai'n briodol cael cyfarfod bach i nodi'r achlysur o ffarwelio, gyda'r teulu, cyfeillion agos, pawb arwyddocaol ym mywyd y plentyn. Mae arheg neu

gerdyn yn gallu nodi'r ffarwél, hefyd. Canfyddwch ffordd o ddweud, 'Rwy'n falch fy mod wedi gofalu amdanat, fe wnafe dy gofio di.'

Gofalu amdanoch eich hun

Rydych yn agos, rydych wedi magu ymlyniadau, rydych wedi rhannu llawer o brofiadau bywyd – mae'n rhaid i hynny ddarfod yn awr. Mae'n anodd.

- Byddwch yn barod. Mae'ch teimladau'n naturiol, Rhannwch nhw wrth oruchwylio â'ch gweithiwr cymdeithasol goruchwyliol ac mewn grwpiau cymorth. Ewch am hyfforddiant. Dowch i wybod gyda phwy y gallwch siarad – teulu, cyfeillion.
- Meddyliwch am yr hyn sydd nesaf. A gymerwch chi seibiant i adfywio'ch hun? A yw'ch profiad wedi effeithio ar y math o faethu y mae arnoch eisiau'i wneud yn y dyfodol? Siaradwch â'ch gweithiwr cymdeithasol goruchwyliol.
- Bydd symudiad y person ifanc yn effeithio ar y plant eraill ar yr aelwyd. Gall eich plant biolegol deimlo ymdeimlad o golled, galar, ond efallai y bydd ganddynt deimladau cymysg hefyd. Siaradwch â nhw a chynhwyswch nhw yn y broses cymaint â phosibl gan fod arnynt hwythau hefyd angen dweud 'ffarwél'. Cynhwyswch eich gweithiwr cymdeithasol goruchwyliol. A oes yna grŵp cymorth ar gyfer meibion a merched gofaluwr maeth yn eich ardal?
- Siaradwch â'r plant eraill yn y tŷ. Byddant yn profi'r un ystod o emosiynau. Gall plant iau deimlo dryswch - pam mae fy chwaer faeth yn gadael yn hollol sydyn? A fyddaf innau'n gorfod gadael fy rhieni, hefyd? Efallai y bydd plant maeth eraill yn meddwl tybed a ydynt hwythau ar fin cael eu symud, hefyd. Cynhwyswch nhw yn y broses cymaint â phosibl, gan y bydd arnynt hwythau hefyd angen dweud 'ffarwél'. Camwch yn ôl a myfyriwch ar yr hyn rydych wedi'i gyflawni. Cydnabyddwch lwyddiant a chynnydd, sydd yn aml yn cael eu colli ym mywydau prysur gofaluwr.

Sut y gall Y Rhwydwaith Maethu helpu

Mae'r Rhwydwaith Maethu'n cynnig cyngor, gwybodaeth a chefnogaeth. Mae ein harbenigedd a'n gwybodaeth bob amser yn gyfoes ac ar gael drwy'n llinellau cymorth, ein cyhoeddiadau, ein hyfforddiant a'n gwasanaethau ymgynghori hanfodol i'n haelodau.

Cyngor

Llinell Faethu Cymru

Ffoniwch ni ar 0800 316 7664 rhwng 9.30yb - 12.30yp rhwng dydd Llun a dydd Gwener. Os ffoniwch ar unrhyw adeg arall, gadewch neges, os gwelwch yn dda, ac fe wna rhywun eich ffonio yn ôl cyn gynted â phosibl.

Gallwch anfon e-bost atom neu ysgrifennu atom yn:

Fosterlinewales@fostering.net

Rhwydwaith Maethu Cymru,
1, Pentir Caspian, Stryd Pierhead,
Bae Caerdydd CF10 4DQ.

Cefnogaeth ac adnoddau

Mae ein gwefan yn ffynhonnell hanfodol o wybodaeth, tra bod ein cymuned ar-lein yn dod â gofaluwr maeth ynghyd i gael cefnogaeth a chynghorion gan gymheiriaid. Gallwch fewngofnodi i rannu'ch profiad ac i gael cyngor gan ofaluwr maeth eraill. Mae ein cymuned ar-lein yn fan diogel a sicr i drafod materion gofal maeth. thefosteringnetwork.org.uk

Hyfforddiant a gwasanaeth ymgynghori

Lle bynnag rydych yn eich gyrfa faethu, fel gofalwr maeth, gweithiwr cymdeithasol neu reolwr, mae gan Y Rhwydwaith Maethu ystod o hyfforddiant wedi'i gynllunio i ddiwallu'ch anghenion datblygu chi. I gael mwy o wybodaeth, cysylltwch â'n rheolwr dysgu a datblygu, Sarah Mobedji, yn sarah.mobedji@fostering.net.

Ynglŷn â'r Rhwydwaith Maethu

Y Rhwydwaith Maethu yw prif elusen faethu'r Deyrnas Unedig, ac fe ddaw â phawb ynghyd sy'n gysylltiedig â bywydau plant wedi'u maethu i wneud gofal maeth y gorau un y gall fod.

Cysylltu â Ni

I ganfod mwy o wybodaeth am ein gwaith yng Nghymru, cysylltwch, os gwelwch yn dda, â:
Rhwydwaith Maethu Cymru,
1, Pentir Caspian, Stryd Pierhead,
Bae Caerdydd CF10 4DQ.

Ffôn: 029 2044 0940

E-bost: wales@fostering.net

Gwefan: thefosteringnetwork.org.uk

/thefosteringnetwork

@fosteringnet

© Y Rhwydwaith Maethu 2017